

3. Общие принципы для сообщества юристов: приняты в Международной ассоциацией юристов (IBA) 20.09.2006 г. в г. Чикаго. URL: <http://advokpalata21.ru/urbanleft/osnovyepururistov.html>.

4. Основні положення про роль адвокатів: Міжнар. док. від 01.08.1990 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_835.

5. Основні принципи, що стосуються ролі юристів: Міжнар. док. від 07.09.1990 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_313.

6. Звіт НААУ про порушення прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності в Україні URL: [https://unba.org.ua/assets/uploads/news/zvity/UNBA_Zahyst_Adv_2018_UKR_WEB\(1\).pdf](https://unba.org.ua/assets/uploads/news/zvity/UNBA_Zahyst_Adv_2018_UKR_WEB(1).pdf)

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія, доцент **Кубасенко Андрій Володимирович**

Голованюк О.В.

студентка 4-го курсу

факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДО ПИТАННЯ СКАСУВАННЯ АДВОКАТСЬКОЇ МОНОПОЛІЇ

В Україні адвокатська спільнота – це більше 50 000 адвокатів за даними Єдиного реєстру адвокатів України, які надають професійну правничу допомогу громадянам України, іноземним громадянам, особам без громадянства, юридичним особам, державним органам та органам місцевого самоврядування.

Президент України В.О. Зеленський 29.08.2019 р. вніс до Верховної Ради Проект Закону «Про внесення змін до Конституції України (щодо скасування адвокатської монополії)» №1013, який скасовує професійне представництво у судах адвокатурою.

Законопроект № 1013 пропонує статтю 131-2 викласти в такій редакції: «Для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура. Незалежність адвокатури гарантується. Засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються законом. Виключно адвокат здійснює захист особи від кримінального обвинувачення» [1].

У пояснювальній записці до проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо скасування адвокатської монополії)»

вказується мета і завдання законопроекту, а саме метою запропонованих законопроектом змін є забезпечення права кожного на отримання професійної правничої допомоги через скасування адвокатської монополії на надання такої допомоги [2].

Слід зазначити, що адвокатська монополія поширена в ряді європейських країн, таких як Бельгія, Франція, Норвегія, Данія, Голландія, Португалія. Великобританія – країна з найбільш стабільною правовою системою – свого часу теж ввела адвокатську монополію та розділила адвокатів на баристерів (представництво в судах) та солісіторів (правова робота поза судами).

Член Вищої ради правосуддя П.М. Гречківський зазначив: «Цікаво, що на новому етапі критикувати так звану монополію стали ті, хто три роки відмовчувалися. Напевно, побоювалися заперечити ініціативам колишньої влади або розраховували отримувати від неї певні бонуси? Влада змінилася, а з нею – і позиція групи пристосуванців. Нічого дивного» [3].

Нещодавно Конституційний суд України (далі – КСУ) надав висновок у справі за конституційним зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України, щодо скасування адвокатської монополії № 1013, вимогам статей 157 і 158 Конституції України. Цим висновком КСУ визнав законопроект про внесення змін до Конституції України таким, що відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України.

КСУ обґрунтував своє рішення наступним чином: «Поняття «надання професійної правничої допомоги» не тотожне поняттю «представництво особи в суді». Надання професійної правничої допомоги здійснюють адвокати, натомість представництво особи у суді може бути здійснене за вибором особи адвокатом або іншим суб'єктом» [4].

Н.М. Бакаянова з цього приводу зазначає, що скасування виключного права на представництво адвокатами осіб у судах призведе до діяльності в одному судовому процесі представників з різним правовим статусом (юристів, не юристів та адвокатів), з різною фаховою підготовкою, різним обсягом відповідальності. Встановлення єдиних стандартів до діяльності захисників і представників є логічним етапом еволюції правової системи [5].

Звісно, скасування виключного права на представництво адвокатами осіб у судах – серйозний крок для усієї правозахисної та правоохоронної системи України. Зміни, що пропонуються, стосуються не тільки адвокатів, а й кожного, хто хоче захистити свої права та законні інтереси. Насамперед, варто сказати, що неможливо якісно захистити свої права у суді, якщо представник не є незалежним, якщо на нього не розповсюджується заходи дисциплінарного контролю, які не обмежують його незалежність, проте тримають його у належних рамках. Можливо, не всі розуміють у повній мірі значення професійного та незалежного представництва, проте забезпечення державою права на професійну правничу допомогу стосується кожного.

Список використаної літератури:

1. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо скасування адвокатської монополії) від 29.08.2019 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66242.
2. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо скасування адвокатської монополії)» від 29.08.2019 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66242.
3. Гречківський П. Серія законопроектів несе ризик відступу від міжнародних стандартів в процесуальних правах і статусі адвокатури [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://unba.org.ua/publications/4827>
4. Висновок Конституційного суду України. Справа № 2-248/2019(5580/19) 31 жовтня 2019 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/dokument/4-v2019>
5. Бакаянова Н.М. Слово на підтримку адвокатури [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1R512L3oh2jreV4hpEt30bHTPwWcV4pxM/view?fbclid=IwAR1K2ByV3gOW91_PykjanS0skey1N0zM7Fr69QM3Z39aC8WGMT-n8f42r4.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, завідувач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Бакаянова Нана Мезенівна**

Гриник Є.О.

*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

АДВОКАТ ЯК СУБ'ЄКТ НАДАННЯ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ НА ПРОФЕСІЙНІЙ ОСНОВІ

В Україні на конституційному та законодавчому рівні закріплено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність визнаються основною цінністю [1]. Реалізація цих положень є одним із найголовніших завдань держави.

Наразі існує ціла система правоохоронних органів та інститутів, які забезпечують ці завдання та допомагають виконувати найважливішу соціальну функцію – захист прав і законних інтересів громадян. З цього комплексу, на мою думку, варто виокремити роль адвокатури, а також її соціальне значення, адже одним із найважливіших елементів її діяльності є стимулююча функція, яку вона успішно виконує.